

CHAPTER

4

การกำกับดูแลกิจการ และการบริหารความเสี่ยง

\ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

\ การกำกับดูแลกิจการของ สปท.

การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ สปท.

\ การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินงานของ สปท.

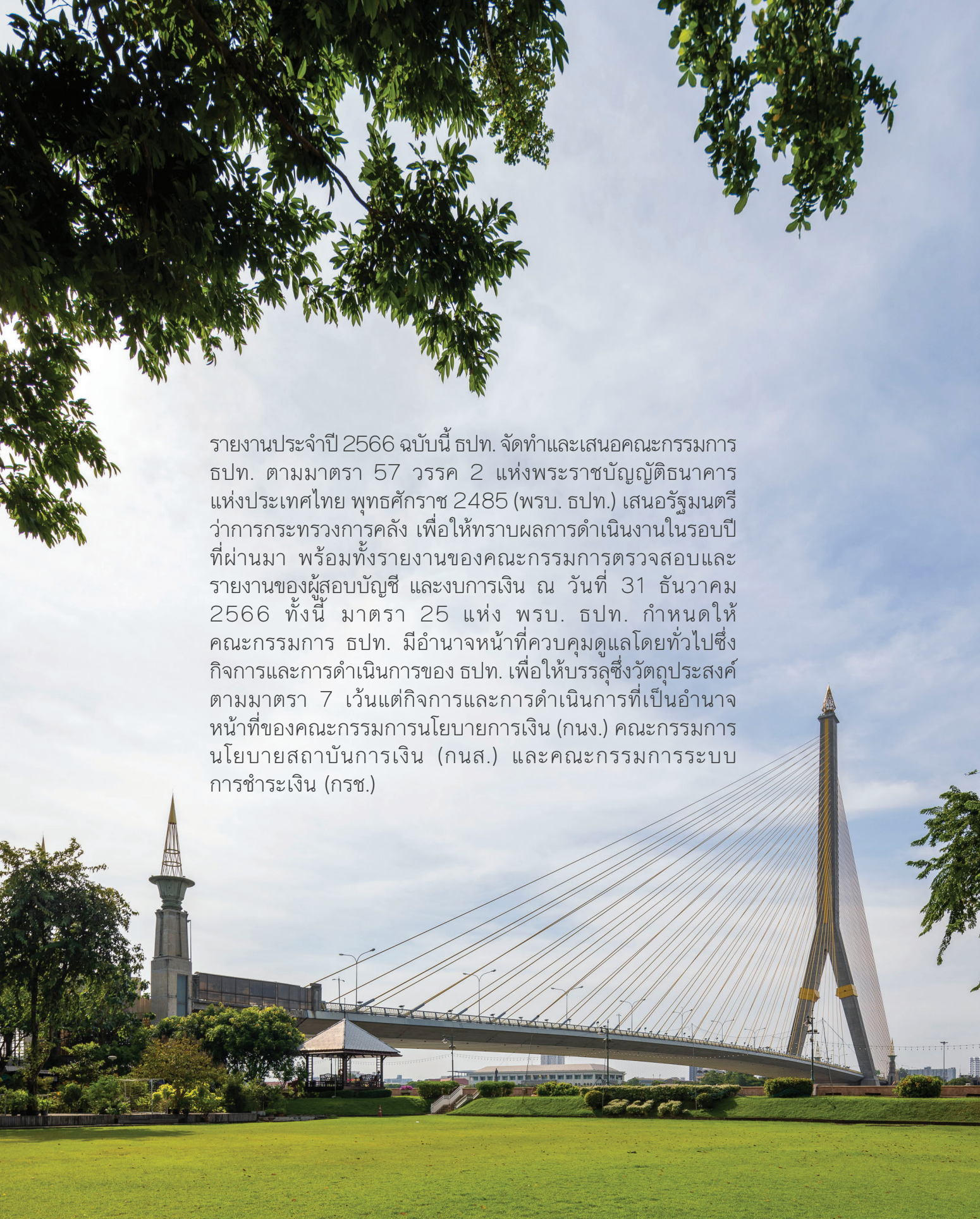
\ รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

\ รายงานของคณะกรรมการ
กำกับดูแลความเสี่ยง

\ พันธกิจและงบการเงิน

\ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานประจำปี 2566 ฉบับนี้ ธปท. จัดทำและเสนอคณะกรรมการ
ธปท. ตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคาร
แห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 (พรบ. ธปท.) เสนอรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปี
ที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและ
รายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม
2566 ทั้งนี้ มาตรา 25 แห่ง พรบ. ธปท. กำหนดให้
คณะกรรมการ ธปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่ง
กิจการและการดำเนินการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์
ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการ
นโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบ
การชำระเงิน (กรช.)

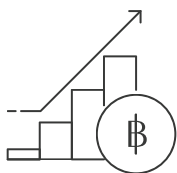

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2566 ธปท. ให้ความสำคัญกับการดำเนินภารกิจของธนาคารกลางในการรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน พร้อมปรับตัวภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (financial landscape) ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

คณะกรรมการ ธปท. มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลภารกิจของ ธปท. ในการพัฒนาภาคการเงินให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจโดยรวมให้มีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน ควบคู่กับเสริมสร้างรากฐานสำคัญขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ธปท. ท่ามกลางบริบทที่มีความไม่แน่นอนสูง ตลอดจนยกระดับการบริหารความเสี่ยงและการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีภายในองค์กร

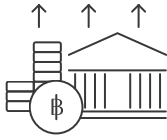

1 \ การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และรองรับภูมิทัศน์ภาคการเงินที่เปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการ ธปท. สนับสนุนการดำเนินนโยบายของคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ (กนง. กนส. และ กรช.) ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่องและดูแลความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงินของไทย โดยได้สนับสนุนให้ ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินและมาตรการทางการเงินให้สอดคล้องกับบริบทการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและส่งผ่านได้อย่างราบรื่น ควบคู่กับการดูแลกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะภาคครัวเรือนที่มีภาระหนี้สูง ซึ่ง ธปท. ได้เผยแพร่เอกสาร “แนวทางการแก้ปัญหาหนี้้อย่างยั่งยืน” เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2566 เพื่อสะท้อนข้อมูลเชิงลึกของหนี้ครัวเรือนไทยและสื่อสารหลักการแก้ปัญหาหนี้ที่ต้องดำเนินการอย่างครบวงจรและถูกหลักการ รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อีกทั้งได้เร่งผลักดันมาตรการที่ดูแลหนี้ครัวเรือนให้ตรงจุดและยั่งยืนขึ้น อาทิ การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (responsible lending) และสนับสนุนการมีวัฒนธรรมสินเชื่อที่ดีและส่งเสริมวินัยทางการเงินแก่ประชาชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

สำหรับการพัฒนาภาคการเงินเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและกระแสดิจิทัล ธปท. ได้ออกแนวนโยบายผลักดันให้ภาคการเงินประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในการทำธุรกิจอย่างจริงจังและเป็นระบบ โดยวางรากฐานที่สำคัญของ green ecosystem ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การออกมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (Thailand Taxonomy) รวมถึง ธปท. ได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเงินดิจิทัลซึ่งจะช่วยยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจไทยในระยะยาว อาทิ การเชื่อมโยงบริการชำระเงินระหว่างประเทศ เพื่อช่วยเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และมีต้นทุนต่ำลงในการทำธุรกรรม การเริ่มทดสอบการใช้ Central Bank Digital Currency (CBDC) กับประชาชนรายย่อยในวงจำกัด (pilot phase) เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความปลอดภัยของ CBDC ในการชำระเงินค่าสินค้าและบริการ ไปจนถึงการออกแนวนโยบายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อภัยการเงินที่เกิดจากเทคโนโลยีให้แก่ประชาชน

ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ธปท. จึงต้องมุ่งเสริมสร้างความยืดหยุ่นทนทาน (resiliency) ให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่กับการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้ ธปท. มีความพร้อมรองรับการทำพันธกิจในอนาคต คณะกรรมการ ธปท. จึงได้เห็นชอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2567-2569 ที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานของ ธปท. ที่ชัดเจนในระยะต่อไป เพื่อให้การดำเนินนโยบายและการดำเนินงานของ ธปท. สามารถเท่าทันกับสภาพแวดล้อมใหม่ เป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นจุดยึดโยงให้มีการดำเนินงานภายในองค์กรแบบสอดประสานกันเพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่อนาคตต่อไป

2 \ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

ภายใต้บริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความผันผวนรวมถึงสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitics) ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศที่ยึดหลักความรอบคอบ ยืดหยุ่น รัดกุม ภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงได้สนับสนุนให้ ธปท. ศึกษาแนวทางการลดผลกระทบจากความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่มีต่อการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ตลอดจนอนุมัติการขยายขอบเขตการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศและช่วยกระจายความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการทำพันธกิจของธนาคารกลางในการดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

3 \ การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินนโยบายและความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อรักษาบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในการรองรับหรือแก้ไขปัญหาวิกฤตและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก ตลอดจนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยได้เห็นชอบการจัดทำความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Bilateral Swap Arrangement: BSA) ระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องระยะสั้น และสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเพื่อการค้าการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งได้เห็นชอบการต่ออายุ BSA ระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางญี่ปุ่น เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงินของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ได้สนับสนุนการเข้าร่วมโครงการ “Nexus” ที่ริเริ่มโดยธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank of International Settlements: BIS) ร่วมกับธนาคารกลาง 5 แห่ง เพื่อร่วมกันพัฒนาการเชื่อมต่อระบบการชำระเงินรายย่อยแบบทันทีระหว่างประเทศแบบพหุภาคี (multilateral) ที่จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการเชื่อมต่อระบบกับหลายประเทศพร้อมกัน และรับทราบการที่ ธปท. จะร่วมกับกระทรวงการคลังเตรียมการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก ปี 2569 (The 2026 Annual Meetings of the International Monetary Fund and the World Bank Group) ที่กรุงเทพมหานคร

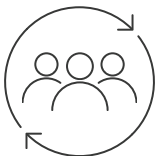
4 \ การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ สปท.

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงในเชิงรุก เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินนโยบายและการทำงานของ ธปท. จะเท่าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้เฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์การโจมตีทางไซเบอร์รุนแรงกับ ธปท. (2) ความเสี่ยงด้านข้อมูลรั่วไหล และการกำกับดูแลข้อมูลอย่างบูรณาการ (3) ความเสี่ยงด้านชื่อเสียงที่อาจกระทบความเชื่อมั่นต่อ ธปท. และระบบการเงิน (4) ความเสี่ยงด้านความพร้อมขององค์กรและบุคลากรในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่ซับซ้อนขึ้น โดยคณะกรรมการ ธปท. ได้สนับสนุนให้ ธปท. ยกระดับความปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง มีแนวทางกำกับดูแลข้อมูลที่รัดกุม และให้ ธปท. เร่งยกระดับศักยภาพองค์กร โดยเฉพาะการจัดเตรียมบุคลากรให้มีความเพียงพอและมีทักษะที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนงานในอนาคต รวมถึงมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

5 \ การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีขององค์กร และมุ่งเน้นให้ ธปท. ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของสาธารณชน โดยได้เห็นชอบปรับปรุงข้อบังคับ ธปท. ว่าด้วยการมีส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและแนวปฏิบัติในการซื้อขายหลักทรัพย์และทำธุรกรรมทางการเงินของกรรมการในคณะกรรมการ ธปท. กนง. กนส. และ กรช. เพื่อให้มีแนวทางการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น รวมถึงได้เห็นชอบแนวทางป้องกันการมีส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุดอื่น ๆ และที่ปรึกษาของ ธปท. ที่อาจได้รับข้อมูลสำคัญและมีมีส่วนได้เสียต่อการปฏิบัติงานของ ธปท. ด้วย

6 \ การปรับโครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. เห็นชอบการปรับโครงสร้างองค์กรของ ธปท. โดยการรวมงานกำกับสถาบันการเงินไว้เป็นสายงานเดียวกัน เพื่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบสถาบันการเงิน รวมถึงการรวมศูนย์งานกลยุทธ์ด้านสถาบันการเงินและกลยุทธ์ระบบการชำระเงินไว้ที่สายนโยบายสถาบันการเงิน เพื่อให้การออกแบบภูมิทัศน์ทางการเงินครบทุกมิติและสอดคล้องกัน และการรวมศูนย์งานคุ้มครองผู้ใช้บริการแบบเบ็ดเสร็จไว้ที่สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน เพื่อความสอดคล้องในการขับเคลื่อนงานตั้งแต่การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน ตลอดจนการออกนโยบายการกำกับตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาหนี้

การกำกับดูแลกิจการของ ธปท.

ธปท. ดำเนินภารกิจในฐานะธนาคารกลางของประเทศ โดยมี คณะกรรมการ ธปท. กำกับดูแลกิจการโดยทั่วไป รวมถึง การจัดทำแผนงาน งบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหาร สินทรัพย์ ตามกรอบอำนาจหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบ สถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงิน ซึ่งมี กนง. กนส. กรช. ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในแต่ละด้านอย่างเป็น อิสระ ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายทั้งสามคณะมีการประชุม ร่วมกัน (joint meeting) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงเชื่อมโยงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของ คณะกรรมการ นโยบายต่าง ๆ นอกจากนั้น คณะกรรมการ ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) ทำหน้าที่ ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของ ธปท. ให้สอดคล้องกับ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม ตามที่กำหนดไว้ใน พรบ. ธปท. พ.ศ. 2485 (ฉบับที่ 6 แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2560)

คณะกรรมการ ธปท. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ดูแลความเสี่ยง (กคส.) และคณะกรรมการธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมให้การกำกับดูแลการดำเนินงานของ ธปท. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย กคส. ทำหน้าที่พิจารณาและให้ ความเห็นต่อกรอบนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ในภาพรวมของ ธปท. ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไป สำหรับคณะกรรมการธรรมาภิบาล ทำหน้าที่ กลั่นกรองงานในเรื่องธรรมาภิบาลตามความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการ ธปท.

ในปี 2566 ธปท. เผชิญความท้าทายหลายด้าน ทั้งความผันผวนของเศรษฐกิจโลกจากการปรับขึ้นดอกเบี้ย นโยบายของธนาคารกลางหลัก สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitics) ที่ยืดเยื้อและคาดการณ์ได้ยาก ตลอดจน

เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสังคมดิจิทัล ที่มาพร้อมกับภัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ธปท. ต้องเร่ง บริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับ การทำพันธกิจในอนาคต และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มี ส่วนได้เสียต่อแนวนโยบายและการกำกับดูแลของธปท. ดังนั้น กคส. จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความเสี่ยงที่สำคัญ ขององค์กร เพื่อให้ ธปท. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะธนาคารกลาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าทันกับบริบทและความท้าทายใหม่

คณะกรรมการธรรมาภิบาลมุ่งเน้นให้ ธปท. มีระบบ และการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม ในปี 2566 ธปท. ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยการป้องกันการมีส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของคณะกรรมการ ธปท. กนง. กนส. และ กรช. ฉบับใหม่ที่ได้มีการทบทวนให้ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการและบริบทของ ธปท. ที่ต้องปรับให้เท่าทันกับความเสี่ยงสภาพแวดล้อมใหม่ รวมทั้งเทียบเคียงได้กับมาตรฐานของธนาคารกลาง ซึ่งเป็น พื้นฐานที่สำคัญในการเสริมสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการ ที่ดี รวมทั้งได้มีการทบทวนการป้องกันการมีส่วนได้เสีย ให้ครอบคลุมถึงคณะกรรมการชุดอื่น ๆ ที่มีบุคคลภายนอก เป็นกรรมการและที่ปรึกษาด้วย

นอกจากนี้ ธปท. ยังเข้าร่วมการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งเปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ ธปท. รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะบนเว็บไซต์หลัก เพื่อให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลได้ โดยผลการประเมิน ITA ของ ธปท. อยู่ในระดับ ผ่านดี ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5

การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท.

1 \ การบริหารความเสี่ยงภาพรวม

ธปท. บริหารความเสี่ยงอย่างรัดกุมตามหลักการกำกับดูแลกิจการและธรรมาภิบาล การบริหารความเสี่ยง และการกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Governance, Risk and Compliance หรือ GRC) และได้ปรับปรุงกระบวนการบริหาร ความเสี่ยงเพื่อให้เหมาะสม เท่าทัน และสอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในปี 2566 ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุง risk appetite ขององค์กรให้ สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน และใช้เป็นจุดยึดโยงในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้มี การประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบมากขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. ตระหนักถึงความท้าทายในระบบการเงินในอนาคต จึงมีการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของการกำหนดกลยุทธ์และนโยบาย และการดำเนินการตามแผนงาน โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่เชื่อมโยงกันอย่ างรอบด้าน รวมทั้งยกระดับการติดตามและความเสี่ยงด้านกลยุทธ์เป็นความ เสี่ยงระดับองค์กร เพื่อให้เกิดการติดตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างใกล้ชิดต่อไป

2 \ การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

ธปท. มีพันธกิจในการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพด้านราคาและการดำเนินงานด้านบริหารเงินสำรองทางการ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการเงินของ ธปท. ดังนั้น ธปท. จึงมีกรอบและกระบวนการบริหารความเสี่ยงทางการเงินที่รัดกุม เท่าทันและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานสากล

1 \ ความเสี่ยงหลักที่มีผลต่อการเงินของ ธปท.

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินนโยบายการเงินและดูแลเสถียรภาพค่าเงินบาท เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ การปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงสำคัญที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเงินของ ธปท. ได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange rate risk) และความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (interest rate risk)

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่อการเงินเป็นผลมาจากการที่สินทรัพย์ของ ธปท. ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินฝากและหลักทรัพย์ที่อยู่ในสกุลเงินบาท สำหรับความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยเกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่ ธปท. ต้องจ่ายอันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงิน อาจแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. ได้รับการบริหารเงินสำรอง ซึ่งเป็นการลงทุนในต่างประเทศ

2 \ การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ

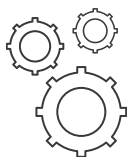
ในปี 2566 สถานการณ์ตลาดการเงินโลกยังเผชิญความผันผวน อันเป็นผลมาจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ยังคงอยู่ในระดับสูง และความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น ธปท. ดำเนินการปรับแนวทางการลงทุนที่มีการพิจารณาความเสี่ยงดังกล่าวเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการบริหารเงินสำรอง นอกจากนี้ ธปท. ยังตระหนักถึงความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ (climate risk) ที่มีความเชื่อมโยงกับความเสี่ยงทางการเงิน จึงได้เริ่มศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านภูมิอากาศที่เกิดขึ้น เพื่อบรรเทาผลกระทบเชิงลบที่อาจมีต่อมูลค่าเงินสำรองในระยะยาว

ทั้งนี้ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. คำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่อง และผลตอบแทนของสินทรัพย์ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรอง ดังนี้ (1) เพื่อให้มีเงินตราต่างประเทศที่มีความมั่นคงและมีสภาพคล่องเพียงพอสำหรับการดำเนินนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน (2) เพื่อรักษามูลค่าเงินสำรองและเตรียมสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศสำหรับการชดเชยการขาดดุลการชำระเงิน (balance of payment buffer) ทั้งใน

สภาวะปกติและสภาวะวิกฤต (3) เพื่อรักษาอำนาจซื้อในตลาดโลก (global purchasing power) ของเงินสำรอง (4) เพื่อหนุนหลังธรรมาภิบาลที่ใช้ตามที่ พรบ. เงินตรากำหนด

ธปท. มีกรอบและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน เพื่อช่วยให้การบริหารเงินสำรองบรรลุวัตถุประสงค์ โดยครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ซึ่งมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีหลักการบริหารเงินสำรองตามมาตรฐานสากลที่ดี และเทียบเคียงกับธนาคารกลางอื่น ๆ ได้

กรอบและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยลดผลกระทบด้านลบที่อาจส่งต่อมูลค่าเงินสำรองระหว่างประเทศและงบการเงินของ ธปท. โดย ธปท. มีการศึกษา ติดตาม พัฒนาการของตลาดและเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในเกณฑ์การกำกับดูแลของทางการในต่างประเทศอยู่เสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารและกำกับดูแลความเสี่ยงทางการเงินอย่างต่อเนื่อง

3 \ การบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ

ธปท. มีการพัฒนากรอบเครื่องมือและกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการของ ธปท. ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลโดยมีการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงองค์กร และปรับปรุงแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามพันธกิจของ ธปท. ได้ โดยมีแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงที่สำคัญ ดังนี้

1 \ การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง

ธปท. ประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA) ของทุกสายงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันและประเมินความเสี่ยงสำคัญที่อาจเกิดจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนงานปกติของสายงาน แล้วนำมาจัดทำมาตรการหรือนโยบายปิดความเสี่ยงภาพรวม รวมทั้งปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

การประเมินความเสี่ยงของ ธปท. เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

2 \ การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ธปท. กำหนดให้มีการรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Incident Reporting) โดยให้ส่วนงานที่ได้รับความเสียหายเป็นผู้รับผิดชอบรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (loss incident) และเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายไว้ได้ (near miss) โดยจะนำเหตุการณ์ความเสียหายเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อระบุสาเหตุที่แท้จริง (root cause) ที่สำคัญและนำมาแก้ไขก่อนที่จะลุกลามเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้น

3 \ การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง

ธปท. จัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicators: KRIs) เพื่อติดตามสถานะความเสี่ยงสำคัญ และมีการรายงานความเสี่ยงสำคัญและแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ risk dashboard ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และ กคส. ทุกไตรมาส เพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงดังกล่าวอยู่ในระดับที่ ธปท. ยอมรับได้ และสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขหรือป้องกันได้ทันการณ์

4 \ การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

ธปท. จัดทำนโยบายการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) เพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางอย่างเป็นระบบ ซึ่งได้รับการรับรองตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2019) สำหรับบาทเน็ต (BAHTNET) ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล และงานภายใน ธปท. ที่เป็นสมาชิกบาทเน็ต

ในปี 2566 ธปท. เพิ่มแผนฉุกเฉินสำหรับระบบบาทเน็ต ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ (Critical Information Infrastructure: CII) ด้านระบบชำระเงินให้รองรับกรณีที่ศูนย์คอมพิวเตอร์หลักและสำรองทั้ง 3 ศูนย์ไม่สามารถให้บริการได้โดยสิ้นเชิง (แผนฉุกเฉิน BAHTNET Offline: BNO) โดยได้พัฒนาเครื่องมือ BAHTNET Lite เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในช่วงที่ ธปท. ประกาศใช้ BNO เพื่อให้การชำระเงินระหว่างสถาบันสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดผลกระทบในวงกว้าง โดยมีการวางมาตรการควบคุมความเสี่ยงและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อลดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเสี่ยงจากการถูกโจมตีทางไซเบอร์และความเสี่ยงข้อมูลสำคัญรั่วไหลให้เป็นไปตามมาตรฐานรวมถึงยังได้ดูแลบริหารจัดการความเสี่ยงเครื่องลูกข่ายระบบบาทเน็ต ของสถาบันผู้ให้บริการฯ ที่อาจเชื่อมโยงและสร้างความเสี่ยงเชิงระบบต่อระบบการชำระเงินในภาพรวม โดยมีแนวปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์ลูกข่าย BAHTNET Lite ด้วย

5 \ การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธปท. ดำเนินการตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk Management) มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบ่งชี้วิเคราะห์ และติดตามประเด็นความเสี่ยงสำคัญ ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรฐานด้านไอทีได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ โดยมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (อสท.) ทำหน้าที่กลั่นกรองกรอบนโยบาย และแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงอนุมัติและติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. ภายในกรอบที่ คบส. กำหนด

ในปี 2566 ธปท. เผชิญความท้าทายจากการใช้บริการคลาวด์ (cloud computing service) รวมถึงการใช้บริการจากบุคคลภายนอก การเชื่อมโยงระบบกับหน่วยงานภายนอก การทำงานของพนักงานจากนอกสถานที่ทำการ (remote access) และการนำอุปกรณ์ส่วนตัวมาใช้งานมากขึ้น แม้การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้จะจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ธปท. ในบริบทโลกใหม่ แต่ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่รุนแรงซับซ้อน คาดการณ์ได้ยาก ธปท. จึงได้ยกระดับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้มีการประเมินความพร้อมและจัดทำแผนระยะสั้นและระยะกลาง เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของระบบงาน และโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีตามกรอบแนวคิด Zero Trust Architecture

นอกจากนี้ ธปท. ได้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านไอทีของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. เพิ่มเครื่องมือบริหารความเสี่ยงจากการใช้บริการบุคคลภายนอก (Vendor Risk Management) เพื่อให้สามารถติดตาม ประเมิน และตอบสนองต่อความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ
2. ลดการใช้งาน LINE และ USB ซึ่งอาจเป็นช่องทางข้อมูลรั่วไหล
3. จัดให้มีเครื่องมือ Generative AI ที่มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูลและส่งเสริมความตระหนักรู้ของพนักงานในการใช้งานอย่างเหมาะสม
4. เพิ่มความเข้มข้นในการทดสอบความตระหนักด้านภัยไซเบอร์ การตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินด้านไซเบอร์ ทั้งในระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร และประสานเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
5. ตรวจสอบประเมินและได้รับรองตามมาตรฐานการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (ISO/IEC 27001:2013) สำหรับระบบการชำระเงินบาทเน็ตที่ ธปท. ดูแลและสำหรับงานภายในที่เป็นสมาชิกบาทเน็ต ตลอดจนตรวจสอบประเมินการปฏิบัติตามกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง อาทิ แนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงด้านไอทีจากบุคคลภายนอก และมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยในการใช้บริการคลาวด์

6 \ การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย

ในด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Risk Management) ธปท. เสริมกลไกการติดตามการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน อาทิ ปรับปรุงฐานข้อมูลกฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการติดตามและประเมินความเสี่ยง และกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าว โดยในปี 2566 ธปท. มีการดำเนินการตามกฎหมายสำคัญ อาทิ พรบ. การปฏิบัติราชการ

ทางอิเล็กทรอนิกส์พ.ศ. 2565 ซึ่งกำหนดให้ ธปท. ต้องดำเนินการให้งานที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตและการรับจ่ายเงินมีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการติดต่อระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน รวมถึงประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับ และได้จัดทำประกาศเพื่อกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อ รวมทั้งกำหนดระบบภายในสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ธปท. ทางอิเล็กทรอนิกส์ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท.

การออกและแก้ไขกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

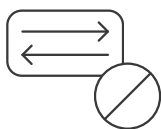
สืบเนื่องจากที่ผ่านมา มีการใช้วิธีการทางเทคโนโลยีหลอกลวงประชาชนผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สินจำนวนมาก และผู้กระทำความผิดได้โอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดผ่านบัญชีเงินฝากบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นต่อไปเป็นทอด ๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อปกปิดหรืออำพรางการกระทำความผิด ทำให้มูลค่าความเสียหายสูง และการกระทำความผิดยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นวงกว้าง และส่งผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ธปท. จึงร่วมมือกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาแก้ไขปัญหาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และได้ข้อสรุปถึงความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการเสนอตราพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2566 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้คือ เพื่อให้การดูแลตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการระงับการทำธุรกรรมทางการเงินที่ผิดปกติ ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานนั้น สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและทันต่อสถานการณ์ อันจะช่วยในการป้องกัน ระงับ และยับยั้งการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกลไกสำคัญตามพระราชกำหนด มีดังนี้

1 \ การแลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีและธุรกรรมที่ต้องสงสัย

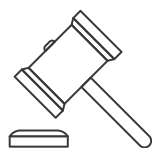
ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีหรืออาจมีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี²⁶ สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน (ผู้ประกอบธุรกิจ) มีหน้าที่เปิดเผยและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีและธุรกรรมของลูกค้าที่เกี่ยวข้องผ่านระบบที่ ธปท. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เห็นชอบร่วมกัน เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

2 \ การระงับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่พบว่าบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ใดถูกใช้หรืออาจถูกใช้ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ระงับการทำธุรกรรม และแจ้งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจที่รับโอนถัดไปทราบ รวมถึงระงับการทำธุรกรรมต่อไปเป็นทอด ๆ ไว้ทันทีเป็นการชั่วคราว เพื่อให้เจ้าพนักงานดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งหากพบพยานหลักฐานที่เชื่อได้ว่าบัญชีดังกล่าวถูกใช้ในการกระทำความผิด จะมีการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

สำหรับกรณีที่มีการแจ้งจากผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่ามีการทำธุรกรรมโดยบัญชีดังกล่าวและเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับแจ้งก็มีหน้าที่ดำเนินการระงับการทำธุรกรรมในลักษณะข้างต้นเช่นกัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

3 \ การกำหนดฐานความผิดและโทษอาญาที่ชัดเจน

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามฐานความผิดในพระราชกำหนด เช่น เปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตนเพื่อนำไปใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณา เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า ให้ยืมบัญชีดังกล่าวเพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ต้องระวางโทษอาญาตามที่กำหนด

²⁶ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี หมายความว่า การกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง การฉ้อโกง หรือการฉ้อโกงบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยประการที่นาจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง การฉ้อโกง หรือการฉ้อโกง โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ (มาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566)

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2566

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการตรวจสอบ) ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) 3 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน ทำหน้าที่เลขานุการ

ในปี 2566 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมทั้งสิ้น 17 ครั้ง รายงานกรรมการตรวจสอบและจำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมมีดังนี้

1 \ นายมนัส แจ่มเวหา | ประธานกรรมการ
เข้าร่วมประชุม 17/17 ครั้ง

2 \ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ | กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 16/17 ครั้ง

3 \ นายสุภัก ศิระรักษ์ | กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 17/17 ครั้ง

4 \ นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี | กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 17/17 ครั้ง

5 \ นางสาวเยาวลักษณ์ชาติบัญชาชัย | กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 14/15 ครั้ง

นางพิมพ์พนา ศรีสวัสดิ์ | กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 2/2 ครั้ง

นางสาวเยาวลักษณ์ ชาติบัญชาชัย ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566 แทนนางพิมพ์พนา ศรีสวัสดิ์ ซึ่งพ้นวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการ

คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบและตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท. เพื่อเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับการบริหารงานของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายใน ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ

ปี 2566 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง ธปท. มีบทบาทสำคัญในการดูแลให้เศรษฐกิจการเงินไทยฟื้นตัวอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาภาคการเงินให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกระแสดิจิทัล คณะกรรมการตรวจสอบจึงได้กำกับดูแลงานตรวจสอบกิจการภายใน โดยให้ความสำคัญกับงานตรวจสอบที่สนับสนุนภารกิจเร่งด่วนของ ธปท. และงานตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการวางรากฐานการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในระยะยาว ครอบคลุมงานยุทธศาสตร์ ธปท. งานระบบการชำระเงิน งานเทคโนโลยีทางการเงิน งานรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งงานตรวจประเมินตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

สรุปการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบได้ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานทางการเงินของ ธปท. ทุนสำรองเงินตรา และกิจการธนบัตร โดยมีความเห็นว่า รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานโดยถูกต้องตามควร ในสาระสำคัญ เชื่อถือได้ ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน แนวปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธนาคารกลาง และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงาน

2. การกำกับดูแลและพัฒนางานตรวจสอบกิจการภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานผลการตรวจสอบตามแผนงานตรวจสอบ ประจำปี 2566 อาทิ งานยุทธศาสตร์ ธปท. งานเทคโนโลยีทางการเงิน งานกำกับดูแลการบริหารเงินสำรองทางการเงิน การผลิตธนบัตรพอลิเมอร์ งานตรวจประเมินตาม SWIFT Customer Security Programme งานตรวจประเมินตามมาตรฐานระบบการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ISO 27001) และระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301) งานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์บาทเน็ต งานการใช้บริการคลาวด์ งานตรวจประเมินตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ งานตรวจประเมินโครงการมูลค่าสูง โดยมีความเห็นว่างานตรวจสอบภายใน มีคุณภาพและมีประสิทธิผลในการให้ความเชื่อมั่นต่อการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ ธปท. สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย และพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมขับเคลื่อนพันธกิจในอนาคต

คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญทั้งงานตรวจสอบการดำเนินงาน (performance audit) และงานตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (compliance audit) รวมทั้งสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลและการนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันเทคโนโลยีและบริบททางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง ผลการตรวจสอบสำคัญปี 2566 และแผนงานตรวจสอบประจำปี 2567 และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะกรรมการทั้ง 2 คณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งงานตรวจสอบภายในสอดรับและช่วยสนับสนุนการดูแลความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. อย่างครอบคลุม ทันการณ์

4. การประชุมร่วมกับผู้ว่าการ

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับผู้ว่าการ 2 ครั้ง ประเด็นหารือครอบคลุมแนวทางการตรวจสอบผลการตรวจสอบปี 2566 และแผนงานตรวจสอบประจำปี 2567 ที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงองค์กรและยุทธศาสตร์ ธปท. เพื่อช่วยให้แผนงานตรวจสอบมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้องกับข้อห่วงใยของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง

5. การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีภายนอก

คณะกรรมการตรวจสอบได้ส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีภายนอกโดยจัดให้มีการประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอก (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน) 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการตรวจสอบการเงินของ ธปท. ทูลเกล้าฯ เสนอเงินตรา และกิจการธนบัตร รวมถึงผลการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ และผลการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของ ธปท.

6. การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

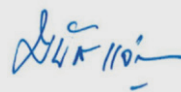
คณะกรรมการตรวจสอบจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เสนอคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรายไตรมาส ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสรุป

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น คณะกรรมการตรวจสอบได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคนอย่างเต็มความสามารถ ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระและเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดีมาโดยตลอด และข้อเสนอแนะจากผลการตรวจสอบได้รับการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

ในภาพรวม คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. คณะกรรมการนโยบาย ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานภายใต้

การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส และเชื่อถือได้ มีการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริต การควบคุมภายใน และการควบคุมภายในด้านการเงินที่มีความเหมาะสมเพียงพอ สอดคล้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของ ธปท. สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์องค์กรที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(นายมนัส แจ่มเวหา)

ประธานกรรมการตรวจสอบ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานของคณะกรรมการ กำกับดูแลความเสี่ยง

รายงานของคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประจำปี 2566

คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประกอบด้วยกรรมการ 5 คน ซึ่งเป็นกรรมการ ธปท. ที่ไม่ใช่ผู้บริหารของ ธปท. จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร ทำหน้าที่เลขานุการ กคส. ปัจจุบัน กคส. ประกอบด้วย

- 1 \ นายสุภัค ศิวะรักษ์ | ประธานกรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ สปท.
- 2 \ นายรพี สุจริตกุล | กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ สปท.
- 3 \ นายณนทิกร กาญจนะจิตรรา | กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ สปท.
- 4 \ นายศักดิ์ เสกขุนทด | กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
- 5 \ นางสาวจารุวรรณ เสงฆะกุล | กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

กคส. มีหน้าที่ตามกฎหมายของ กคส. และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) ในการดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานของ ธปท. มีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีอันจะช่วยส่งผลให้ ธปท. สามารถปฏิบัติงานได้ลุล่วงตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ในปี 2566 ธปท. มีความท้าทายหลายด้านทั้งความผันผวนของเศรษฐกิจโลกจากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางหลัก สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์การเมืองที่ยืดเยื้อและคาดการณ์ได้ยาก ตลอดจนเทคโนโลยี

ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสังคมดิจิทัลที่มาพร้อมกับภัยการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ ธปท. ต้องเร่งบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการทำพันธกิจในอนาคต และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนนโยบายและการกำกับของ ธปท. รวมทั้งบริหารจัดการความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร กคส. จึงให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมขององค์กรในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้ ธปท. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะธนาคารกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าทันกับบริบทและความท้าทายใหม่ โดยยังคงบริหารความเสี่ยงสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างรัดกุม

ในปี 2566 กคส. มีการประชุมรวม 9 ครั้ง และมีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท. 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินและแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. รวมทั้งแผนการตรวจสอบประจำปี 2567 เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. ร่วมกัน นอกจากนี้ กคส. มีการประชุม

ร่วมกับผู้บริหารระดับสูง ธปท. 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองความท้าทายที่สำคัญ ประเด็นความเสี่ยงและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงร่วมกัน ทั้งนี้ กคส. ได้รายงานการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการ ธปท. ทราบเป็นรายไตรมาสและเมื่อมีประเด็นที่มีนัยสำคัญ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การทบทวนกรอบและกระบวนการบริหารความเสี่ยง

ได้ทบทวน risk appetite ของ ธปท. เพื่อช่วยให้ ธปท. ตัดสินใจได้ดีขึ้น โดยมีความเข้าใจตรงกันในระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ และคำนึงถึงการวิเคราะห์ต้นทุน ความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งจะช่วยให้พิจารณาแนวทางการจัดการความเสี่ยงได้ชัดเจน และสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงกับเครื่องมือบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ และนำไปสู่การวิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยง (root cause analysis) การกำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator: KRI) และแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

2. การประเมินความเสี่ยงภาพรวม

ได้ทบทวนความเสี่ยงองค์กรรอบครึ่งปีของปี 2566 และได้ประเมินความเสี่ยงองค์กรปี 2567 ให้เท่าทันกับบริบทเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์อนาคตได้จริง และได้อย่างมีประสิทธิภาพ (strategic formulation) การผลักดันโครงการให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายภายในเวลาและด้วยต้นทุนที่เหมาะสม (strategic implementation) และการนำเทคโนโลยีมาปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อรองรับบริบทใหม่ (IT adoption) การเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับงานในอนาคต ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่สนับสนุนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรดังกล่าวให้อยู่ระดับที่ยอมรับได้

3. ความเสี่ยงทางการเงิน

ได้ทบทวนเครื่องมือและหลักเกณฑ์การบริหารจัดการสินทรัพย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งได้ติดตามผลการบริหารและความเสี่ยงของเงินสำรองทางการเงินอย่างใกล้ชิด โดยให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์โดยได้ติดตามสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อพิจารณาผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรอง พร้อมทั้งได้เสนอแนะให้มีการพิจารณาประเด็นความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ทั้งมิติ governance และแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่จะลงทุน เพื่อวางกลยุทธ์การลงทุนและ asset allocation ในระยะยาวให้เหมาะสมต่อไป

4. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้ความสำคัญกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยาก รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการจากบุคคลภายนอก (third party) และผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตยุติการสนับสนุนการใช้งานในด้านต่าง ๆ (end-of-support) โดยได้ติดตามการยกระดับประสิทธิภาพของระบบป้องกันภัยไซเบอร์และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับภัยไซเบอร์ของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง ติดตามเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านข้อมูลที่สำคัญและให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางจัดการความเสี่ยงที่สอดคล้องตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล รวมทั้งติดตามการดำเนินการของ ธปท. ให้เป็นไปตามกรอบแนวทางจัดการความเสี่ยงที่กำหนดไว้

5. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ได้ติดตามการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการตามกรอบการบริหารความเสี่ยงผ่านเครื่องมือต่าง ๆ อาทิ การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (CSA) การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การติดตามสถานะความเสี่ยงโดยจัดทำ Key Risk Indicators รวมทั้งการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจตามมาตรฐานสากล (ISO 22301: 2019)

โดยสรุป กคส. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. และเห็นว่า ธปท. มีการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม และสามารถควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ ธปท. ตามพันธกิจที่กำหนดไว้ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

นายสุภัก คีวะรักษ์

ประธานกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง

BOX 8 | ทองคำหลวงตามหาบัว : จากพลังศรัทธาสู่การเก็บรักษาใน "คลังหลวง"

//

หลวงตามหาบัว ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับแบงก์ชาติ ที่จะหาเงิน กับทองคำมาเข้าคลังหลวงเป็นทุนสำรองเพื่อพิมพ์ธนบัตรออกมา หลวงตามหาบัว ของเราเห็นความยุ่งยากของบ้านเมืองในปี 2539-2540 ที่เกิดการผิดพลาดแทบล้มทั้งยืนในต้มยำกุ้งครั้งที่แล้ว จึงให้ความสำคัญกับทองคำที่เป็นทุนสำรอง หลวงตามหาบัว ก็บอกพระทุกองค์นะ ให้หยุดงานก่อสร้างทั้งหลายไว้ให้รัดเข็มขัดพวกเราเอง ให้หันมาช่วยกันระดมทองคำเข้ามาคลังหลวง ... ตัวหลวงพ่อก็เอง ก็งดทุกอย่าง และหาเงินมาซื้อทองคำถวายหลวงตามหาบัว

//

หลวงพ่อดิเรกฉาย สันตุสโสโก เจ้าอาวาสวัดป่าสุทธจินดา

หลวงตามหาบัว แสดงธรรมรับผ้าป่าช่วยชาติที่ ธปท. เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2542

ธปท. รับมอบทองคำในงาน “ผ้าป่า 12 เมษายน สืบหน่อ ต่อแขนงคลังหลวง บูชาพระคุณองค์หลวงตา” ที่สวนแสงธรรม พุทธมณฑลสาย 3 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2566 เพื่อสมทบในทุนสำรองเงินตรา

พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) หรือ “หลวงตามหาบัว” สะท้อนใจที่เห็นความลำบากของประชาชน ในช่วงวิกฤตปี 2540 จึงตัดสินใจปลุกความหวังคนไทย ด้วยการจัดตั้งผ้าป่าช่วยชาติขึ้น

กิจกรรมผ้าป่าช่วยชาติได้รับความสนใจจากลูกศิษย์ และประชาชนที่ศรัทธาในหลวงตามหาบัวอย่างมาก หลวงตาฯ และคณะผู้ติดตามได้เดินทางนำเงินจากการรวบรวมครั้งแรก มามอบให้ ธปท. ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2541 เป็นจำนวน 1,278,000 ดอลลาร์สหรัฐ แต่การระดมทุนครั้งต่อ ๆ มา เน้นการบริจาคทองคำ ทำให้การมอบทองคำให้ ธปท. ครั้งแรก เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2542 โดยมี ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล ผู้ว่าฯ ธปท. ในขณะนั้นเป็นผู้รับมอบทองคำ จำนวน 83 แท่ง น้ำหนัก 1,036.738 กิโลกรัม เป็นทองคำกว่า 1 ตันตามที่หลวงตาฯ ตั้งใจไว้ พร้อมเงิน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนการรวมน้ำใจของคนไทย ทั้งประเทศครั้งประวัติศาสตร์

แม้จะสิ้นหลวงตาไปแล้วตั้งแต่ปี 2554 แต่สิ่งที่หลวงตาฯ ริเริ่มไว้ยังคงอยู่ด้วยพลังศรัทธาประชาชน ผ้าป่าช่วยชาติและพิธีมอบทองคำจึงยังคงดำเนินต่อจนถึงปัจจุบัน ในปี 2566 ซึ่งเป็นวาระครบรอบ 110 ปีชาตกาล

ของหลวงตามหาบัว ธปท. ได้รับมอบทองคำน้ำหนัก 14.495 กิโลกรัม จากศิษย์และผู้ศรัทธา เพื่อนำเข้าเป็นสินทรัพย์ ในทุนสำรองเงินตรา หรือที่ทั้งหลวงตาฯ ศิษยานุศิษย์ และผู้เคารพศรัทธาต่างพากันเรียกว่า “คลังหลวง” โดยมีทองคำน้ำหนักรวม 13,117.339 กิโลกรัม และเงินตราต่างประเทศ 10,457,159.63 ดอลลาร์สหรัฐ (ข้อมูล ณ 18 พฤษภาคม 2566)

ทองคำและสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคทั้งหมดถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี มีการรักษาความปลอดภัยขั้นสูงสุด โดยมีเจ้าหน้าที่ของ ธปท. และคณะกรรมการจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เข้าตรวจสอบเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ธปท. ยังเปิดเผยยอดรับบริจาคทางเว็บไซต์ bot.or.th ซึ่งมีข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นรับบริจาค เพื่อความโปร่งใสให้ประชาชนทุกคนตรวจสอบได้

ทั้งนี้ ธปท. แยกสินทรัพย์ที่รับบริจาคจากโครงการนี้ไว้อย่างชัดเจนใน “บัญชีสำรองพิเศษ” ภายใต้ทุนสำรองเงินตรา โดยสินทรัพย์ในบัญชีนี้สามารถใช้เพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้ได้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น จึงมั่นใจได้ว่า สินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคมาทั้งหมดจะทำหน้าที่เป็นสมบัติของชาติ ตามเจตนารมณ์แรกของหลวงตามหาบัวสืบไป

พันธกิจและงบการเงิน

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ งบการเงินของธนาคารกลาง จึงมีลักษณะพิเศษและนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป การพิจารณางบการเงินของ ธปท. จึงจำเป็นต้องพิจารณาพันธกิจของธนาคารกลาง ซึ่งประกอบด้วย

1 \ พันธกิจของธนาคารกลาง

1 \ การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่ง พรบ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุไว้ว่า งานของธนาคารกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน หรือรวมกันหมายถึง เสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม

กล่าวได้ว่า พันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางอื่น ๆ ทั่วโลกที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ โดย “เสถียรภาพภายในประเทศ”

หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วน “เสถียรภาพด้านต่างประเทศ” หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเพื่อเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

2 \ การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พรบ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุไว้ว่า ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำ บริหาร และออกใช้ ซึ่งธนบัตร เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับถือต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งการสำรองมูลค่าเงินบาทด้วยสินทรัพย์ที่มีความน่าเชื่อถือ ดังที่มาตรา 26 แห่ง

พรบ. เงินตรา ระบุไว้ว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า ทุนสำรองเงินตรา” ทั้งนี้ ในการนำธนบัตรออกใช้ ธปท. ต้องกันสินทรัพย์มูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หนุนหลังธนบัตร ซึ่งปัจจุบันเป็นสินทรัพย์ต่างประเทศทั้งหมด

พันธกิจทั้ง 2 ด้านมีความเกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดีและมีเสถียรภาพ

2 \ บัญชีของ สปท. และบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย	
สินทรัพย์	หนี้สิน
≈ 85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร สปท. เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน เงินคงคลัง
≈ 15% สินทรัพย์สกุลบาท	ส่วนทุน

1 \ บัญชีของ สปท.

บัญชีของ ธปท. คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจการรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ กล่าวโดยย่อ บัญชี ธปท. ฝั่งสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ (อยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 85% ของสินทรัพย์ทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่เหลือเป็นสกุลบาท ส่วนใหญ่คือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและรัฐบาล ซึ่งเป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา	
สินทรัพย์	หนี้สิน
100% เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

2 \ บัญชีของทุนสำรองเงินตรา

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ฝั่งสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศทั้งหมด ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้ในการหนุนหลังธนบัตรออกใช้ตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

3 \ ลักษณะพิเศษของงบการเงิน สปท.

1 \ สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน

การที่สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศหรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่หนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศ (ซึ่งในกรณีของ ธปท. คือสกุลเงินบาท) ส่งผลให้งบการเงินของธนาคารกลางมี “สินทรัพย์และหนี้สินเป็นสกุลเงินที่ต่างกัน (currency mismatch)” โดยทุกสิ้นปี ธปท. จะตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ เพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาท กล่าวคือ เป็นการคิดในสมมติฐานที่ว่า ถ้าต้องการขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมดจะได้เงินบาทเป็นจำนวนเท่าใด ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น “กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตีราคา (valuation gain/loss)”

การตีราคาทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ จะมีผล

ต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น หาก ธปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท

แม้จะมีการตีราคาสินทรัพย์ให้อยู่ในรูปเงินบาท แต่ในความเป็นจริง ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศจำนวนเท่าเดิม ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของ ธปท. ปรากฏผลขาดทุนในบางช่วง อย่าเพิ่งกังวลใจ เพราะอาจเป็นผลจากการตีราคา และถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมามองเห็นว่า บางปีมีกำไร บางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเป็นสำคัญ

2 \ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

คือการมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือ การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งต้อง “มองไกล” และให้น้ำหนักกับภาพรวมระยะยาว มากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระยะสั้น ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. จึงลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาวและกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ซึ่งในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง นอกจากนี้ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเงินฝากและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ ทองคำ และเงินสำรองที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) จะดู “ผลตอบแทนที่อยู่ในรูปเงินตราต่างประเทศ” เป็นหลัก เพราะในที่สุด ยังต้องดำรง

เงินสำรองระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ ขณะที่งบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ซึ่งปกติคือ 1 ปี) จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลาของงบการเงินกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติจะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนระยะยาว ไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด

3 \หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ (2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ รักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลง หนี้ของ ธปท. จึงไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด บริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจเพื่อ “ประโยชน์แก่สังคมไทยโดยรวม” ซึ่งต่างจากหนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit)

ธปท. ในฐานะของธนาคารกลางมีหนี้สินส่วนแรกคือ ธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

หนี้สินส่วนที่สอง คือ หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูง ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ (หนี้เพิ่มขึ้น) ในทางตรงข้ามธนาคารกลางจะไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไป (หนี้ลดลง) ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

หนี้สินส่วนที่สาม คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินมีไว้สำหรับใช้ชำระหนี้ระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน

หนี้สินส่วนสุดท้าย คือ เงินฝากของรัฐบาล หรือเงินคงคลังที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา

4 \การกำกับไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง

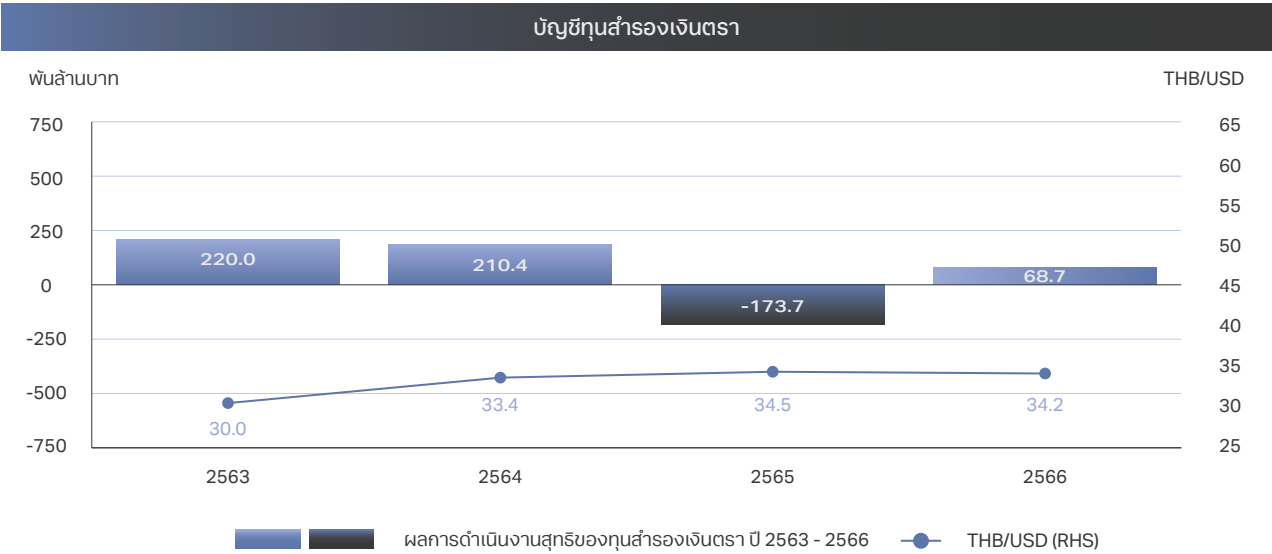
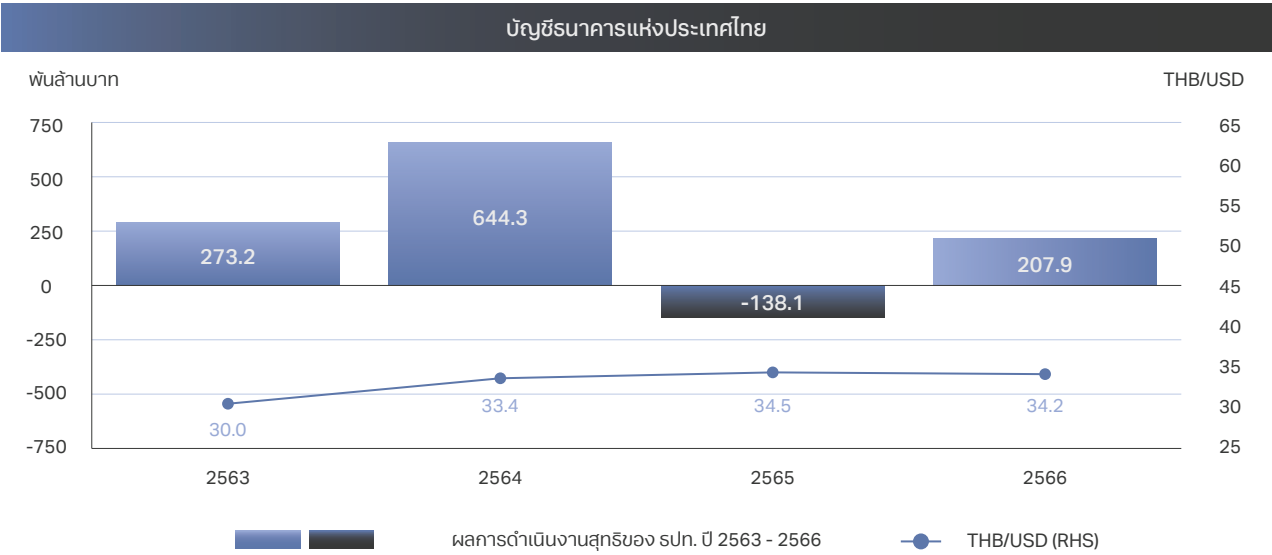
ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจในการดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน มิใช่เป็นองค์กรที่แสวงหากำไร ดังนั้นกำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของ ธปท. อย่างไรก็ตามการที่ ธปท. เป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ จึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การดำเนินการใด ๆ จะต้องทำด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และมีความคุ้มค่าของต้นทุน

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องผิดปกติและไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุผลมีผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ที่ผ่านมาธนาคารกลางหลายแห่ง อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ชิลี ก็มีการเงินที่ขาดทุน สำหรับ ธปท. แม้ตัวเลขในงบการเงิน

จะปรากฏผลขาดทุนในบางปี แต่ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท.

นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางมักจะสวนทางกัน กล่าวคือในปีที่ภาวะตลาดการเงินโลกปรับตัวขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ รวมทั้งไทยมากขึ้น กอปรกับเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ ค่าเงินบาทมักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน นอกจากนี้ ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ ดอกเบี้ยจ่ายในประเทศจะสูงจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ทำให้ ธปท. มีดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่าดอกเบี้ยรับจากการลงทุน ในทางตรงข้าม หากเศรษฐกิจในภาพรวมชะลอตัวจากปัจจัยกดดันต่าง ๆ เช่น สถานการณ์รุนแรงจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 หรือมีวิกฤตจากปัจจัยภายในประเทศ อาทิ ความไม่แน่นอนทางการเมือง ภัยพิบัติ ฯลฯ ค่าเงินบาทมักจะอ่อนค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีกำไร ซึ่งก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์

ผลการดำเนินงานประจำปี 2566

สแกนเพื่อดูรายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

ในปี 2566 บัญชี ธปท. และบัญชีทุนสำรองเงินตรามีผลการดำเนินงานเป็นกำไร ส่วนใหญ่จากดอกเบี้ยรับจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศที่สูงกว่าดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินนโยบายการเงิน (positive carry) และกำไรจากการปรับสัดส่วนการลงทุนในเงินสำรองระหว่างประเทศเพื่อกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก รวมทั้งมีกำไรจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ ตามราคาสินทรัพย์ที่ปรับเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดี มีขาดทุนจากการปรับอัตราแลกเปลี่ยน เป็นผลจากค่าเงินบาท ณ ล้นปีปรับแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับสกุลเงินหลักส่วนใหญ่

BOX 9

Q&A

งบการเงิน สปท.

และเงินสำรองระหว่างประเทศ

ทำไมงบการเงิน สปท.
บางปีมีกำไร บางปีขาดทุน?

กำไรขาดทุนของ สปท. แต่ละปีเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทและราคาราคาสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นหลัก เนื่องจากลักษณะพิเศษของงบ สปท. ที่มีสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปสกุลเงินต่างประเทศ (ประมาณ 85%) ส่งผลให้งบการเงินทุกสิ้นปีเกิดกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศดังกล่าวให้อยู่ในรูปเงินบาท

ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้กระทบศักยภาพในการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบเท่าที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และที่สำคัญยังได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หาก สปท.
มีผลการดำเนินงานขาดทุน
เงินสำรองระหว่างประเทศ
จะหายไปด้วยหรือไม่?

การที่ สปท. มีกำไรหรือขาดทุนในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ หรือ “เงินสำรองระหว่างประเทศ” ให้อยู่ในรูปเงินบาท เช่น หาก สปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ไม่ว่างบการเงินจะกำไรหรือขาดทุน สปท. ยังมีสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศเท่าเดิม คือ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

หนี้ของ สปท.
แตกต่างจากหนี้สาธารณะ
อย่างไร?

หนี้ของ สปท. ในฐานะธนาคารกลางเป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินพันธกิจ ได้แก่ (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ (2) การออกพันธบัตรเพื่อดูแลสภาพคล่องของระบบการเงินให้เหมาะสม (3) เงินรับฝากจากสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ สปท. (4) เงินรับฝากของรัฐบาลที่ฝากไว้ที่ สปท.

สำหรับหนี้สาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมายถึง หนี้ที่กระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจกู้ หรือหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน แต่ไม่รวมถึงหนี้ของ รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ หรือธุรกิจประกันสินเชื่อ โดยกระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน และหนี้ของ ธปท.

ดังนั้น หนี้ของ ธปท. จึงไม่นับเป็นหนี้สาธารณะ

การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศของไทยมีการกระจายความเสี่ยงอย่างไร?

ธปท. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศโดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ (1) รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศ (security) (2) รักษาสภาพคล่อง (liquidity) และ (3) ได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk-adjusted return) ดังนั้น ธปท. จึงพิจารณาการลงทุนโดยเน้น (1) กระจายการลงทุนไปประเทศต่าง ๆ ที่มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเงินที่ดีในระยะกลางและยาว เพื่อกระจายความเสี่ยงไม่ให้เกิดจุกตัวอยู่ในประเทศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (2) พิจารณาการลงทุนที่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก ควบคู่กับการประเมินความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในระยะข้างหน้า และ (3) ใช้เครื่องมือการลงทุนที่หลากหลาย เพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาดการเงินในระยะสั้นถึงกลาง เช่น ตราสารอนุพันธ์ (derivatives)

นอกจากนี้ ในด้านธรรมาภิบาล ยังมีกลไกการกำกับดูแลในหลายระดับ โดยเน้นกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) ระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความเสี่ยงและผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจด้านการลงทุน อีกทั้งยังมีการติดตามและประเมินผลการบริหารและความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ตัดสินใจลงทุนจะต้องปฏิบัติตามกรอบความเสี่ยงที่กำหนดโดยผู้กำกับดูแลความเสี่ยง ที่ครอบคลุมทั้ง (1) ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์จากราคาตลาด (market risk) (2) ความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้ (credit risk) (3) ความเสี่ยงของการมีสภาพคล่องไม่เพียงพอต่อการใช้อย่างทันทั่วถึง (liquidity risk) และ (4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (operational risk)

ท่านสามารถอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ได้จากบทความพันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ในหน้า 160

คณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
รองประธานกรรมการ

นายรณดล นุ่มนนท์
กรรมการ

นางรุ่ง มัลลิกะมาส
กรรมการ

นางอสิศรา มหาสินทนะ
กรรมการ

นายดนูชา พิษยนันท์
กรรมการ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

นายพรชัย สุริยะเวช
กรรมการ

นายนนทกร กาญจนะจิตร
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์
กรรมการ

นายพี สุจริตกุล
กรรมการ

นายสุภค ศิวะรักษ์
กรรมการ

นางสาวดวงพร รอดเพ็งสังคะ
เลขานุการ

นายอภิชน จันทรเสน
ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาววิสาข โตโพธิ์ไทย
ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ

ผู้ว่าการ

นายอัมพร แสงมณี

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายบริหารความเสี่ยงองค์กร

นายรณดล นุ่มนนท์

รองผู้ว่าการ

ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

นายปิติ ภิรมย์ภักดี

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายนโยบายการเงิน

นางรุ่ง มัลลิกะมาส

รองผู้ว่าการ

ด้านบริหาร

นายราธิর্থ ปิ่นเปี่ยมรัชฎ์

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายนโยบายสถาบันการเงิน

นางอสิศรา มหาสันทนะ

รองผู้ว่าการ

ด้านเสถียรภาพการเงิน

นางสาวดารณี แซ่จู้

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับระบบการชำระเงินและ

คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

นายสมบุญ จิตเป็นรม

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายออกบัตรธนาคาร

นางสาวชญาวดี ชัยอนันต์

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายองค์กรสัมพันธ์

นายทิตนันทน์ มัลลิกะมาส

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายยุทธศาสตร์และวางแผนองค์กร

นางสาวสุวรรณี เจษฎาศักดิ์

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายกำกับสถาบันการเงิน

นายเดช จีติกวินิช

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายระบบข้อมูลเทคโนโลยี

นางวิเวชา สันตะพานธุ์

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายบริหารงานปฏิบัติการ

นางสาวพิมพ์พันธ์ เจริญขวัญ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายตลาดการเงิน

ช่องทางการติดต่อ

ติดต่อ สปท.

รายชื่อที่อยู่เว็บไซต์
สถาบันการเงินและ non-bank

Ins.1213

ศูนย์คุ้มครองผู้ได้รับบริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์การเรียนรู้
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย -
bank of thailand

@bankofthailand

Bank of Thailand

@bankofthailand

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND